

B. ΧΕΙΡΑΦΕΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ (1844 – 1880) σελ 70-79

1. Το σύνταγμα του 1844 (σελ. 70-73)

3 Σεπτέμβρη: καταλύτης για τα πολιτικά

<u>Κόμματα</u>	<ul style="list-style-type: none"> •Σαφήνεια πολιτικών και ιδεολογικών αντιλήψεων •Ενεργότερος ρόλος στην πολιτική •Σαφέστερη διαφοροποίηση •Και τα τρία υπέρ του Συντάγματος <p>Στοχεύουν στον περιορισμό των εξουσιών του Όθωνα</p>
----------------	---

Οι τρεις ηγέτες των κομμάτων διευθύνουν την Εθνοσυνέλευση 1843-44.
Αποφεύγουν τις ακραίες θέσεις και παίρνουν κοινές αποφάσεις για το Σύνταγμα.

Κατοχύρωση θεμελιωδών δικαιωμάτων	<ul style="list-style-type: none"> •Ισότητα έναντι του νόμου. •Απαγόρευση δουλείας. •Οικογενειακό άσυλο. •Ελευθερία γνώμης και τύπου. •Προστασία ιδιοκτησίας. <p>Δωρεάν εκπαίδευση.</p>
-----------------------------------	--

ΚΑΙ προστασία από την αυθαιρεσία του κράτους.
ΔΕΝ ΚΑΤΟΧΥΡΩΝΕΤΑΙ το δικαίωμα συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι.

Καθορισμός βασικών εξουσιών του βασιλιά – Όθωνα.	<ul style="list-style-type: none"> •Συμμετοχή στη νομοθετική εξουσία. •Αρχηγία κράτους και στρατού.
--	---

Προϋπόθεση αποφάσεων είναι η προσυπογραφή του αρμόδιου υπουργού.

<u>Επίσης:</u>	<ul style="list-style-type: none"> •Δικαίωμα καθολικής ψηφοφορίας ανδρών. •Ορίζεται η εκλογική διαδικασία (ψηφος σε πολλούς υποψήφιους) •Βουλή (εκλεγμένη) και Γερουσία (ισόβιος διορισμός)
----------------	--

Απουσία συνταγματικής πρόβλεψης για τα κόμματα.

Οι κοινοβουλευτικές επιτροπές ορίζονται με κλήρωση. => διαβουλεύσεις μεταξύ των κομμάτων και συναίνεση.

Η καθολική ψηφοφορία δημιουργεί νέους όρους:	<ul style="list-style-type: none"> •Συμμετοχή πολιτών •Και διεκδίκηση συμφερόντων.
--	--

Ίσως ο φιλελευθερισμός του συντάγματος να οφείλεται στη μίμηση των δυτικών φιλελεύθερων προτύπων από μικρές ηγετικές ομάδες.

- Καθιέρωση του κοινοβουλευτισμού στην Ελλάδα (ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας)
- Σταδιακή συγκρότηση Κράτους Δικαίου.
- Τα κόμματα είναι αναγκαιότητα της εποχής και ΔΕΝ μπορούν να χαρακτηριστούν με σημερινούς όρους.

2. Η παρακμή των ξενικών κομμάτων (σελ. 73 -75)

Νέο Συνταγματικό καθεστώς: δυνατότητα ανάπτυξης κομμάτων

Ωστόσο

Τα κόμματα δεν ανταποκρίνονται στις νέες ανάγκες

- στασιμότητα και παρακμή

1844 – 1864: περίοδος μεταξύ πρώτων συνταγμάτων.

Ικανοποίηση αιτημάτων ρωσικού κόμματος σχετικών με την Ορθόδοξη Εκκλησία.

Όμως:

Όλα τα εκκλησιαστικά ζητήματα είχαν λυθεί.

Όλοι οι πολιτικοί πρέσβευαν την ορθοδοξία

- Το ρωσικό κόμμα (ναπαίοι) δεν έχουν λόγο ύπαρξης.

Κωλέττης (γαλλικό)

Ενισχύει το βασιλιά – υπονομεύει τον κοινοβουλευτισμό.

Βία και νοθεία στις εκλογές υπέρ του.

1846-47 κατέχει 5 από τα 7 υπουργεία.

Όμως:

Δεν εμφανίζεται στη βουλή δεν ασκείται έλεγχος εκτελεστικής εξουσίας.

«κοινοβουλευτική δικτατορία»

- 1847: θάνατος Κωλέττη, διαμάχη διαδοχής και παρακμή γαλλικού κόμματος.

Όθωνας: ενισχύει τους κυβερνητικούς υποψήφιους.

Τα κόμματα της αντιπολίτευσης είναι σε διαρκή σύγκρουση με το παλάτι (αυλή).

Κριμαϊκός πόλεμος 1853-56 (διαμάχη ορθόδοξων και καθολικών για τον έλεγχο Αγίων Τόπων): Γαλλία και Αγγλία αποκλείουν ναυτικά την Ελλάδα.

- Αποδυνάμωση αγγλικού και γαλλικού κόμματος.

Υπόθεση Πατσίφικο 1849 (ληηλασία σπιτιού του βρετανοεβραίου που ζητά την παρέμβαση των Βρετανών): ναυτικός αποκλεισμός Ελλάδας και εμπλοκή Γαλλίας – Ρωσίας.

- Ενίσχυση ρωσικού κόμματος.

1856: ήττα Ρώσων στον κριμαϊκό αποδυνάμωση και εξαφάνιση ρωσικού κόμματος

3. «Η νέα γενιά» (σελ. 75-76)

Διαφορετικές συνθήκες

Οι ηγέτες των ξενικών κομμάτων διαμορφώθηκαν τα προεπαναστατικά χρόνια και ζήσαν την επανάσταση.

Τώρα:

- Ραγδαίες αλλαγές (πολιτικές μεταβολές, οικονομική και τεχνική ανάπτυξη)
- Αύξηση αστικού πληθυσμού (που ζει κοντά στα κέντρα λήψης αποφάσεων)
- Μείωση αναλφάβητων ανδρών (Αύξηση κοινωνικών εντάσεων)
- Αύξηση απαιτήσεων.
- Επικρίσεις για τη δυσλειτουργία του κράτους. Επιθυμία συμμετοχής στα κοινά.

➡ Η νέα γενιά (με διαφορετικές εμπειρίες) αποστασιοποιείται από τα παλιά κόμματα.

Νέα γενιά:

Έντονη κριτική στους παλαιότερους.

Η ανάπτυξη του Συνταγματικού πολιτεύματος εμποδίζεται από το βασιλιά και την αυλή.

Τέλη 1850: συνολική δυσαρέσκεια

Αίτια:	<ul style="list-style-type: none">• οικονομική δυσπραγία• και πολιτική δυσλειτουργία
--------	---

αντιπολιτευτικοί όμιλοι με εκσυγχρονιστικά αιτήματα:

- Ελεύθερες εκλογές
 - Φορολογική μεταρρύθμιση
 - Κρατικές επενδύσεις σε έργα υποδομής
 - Ίδρυση αγροτικών τραπεζών
 - Απλούστερη διοίκηση
- Εκφραστής: Αλέξανδρος Κουμουνδούρος

Φεβρουάριος 1862: Επανάσταση με αίτημα την απομάκρυνση του βασιλιά.

Συμμετέχουν:

- Αξιωματικοί, άνεργοι και απόφοιτοι πανεπιστημίου (που δε θέλουν να εργαστούν ως αγρότες, εργάτες και νιώθουν κοινωνικά αδικημένοι).
- Ανώτερα κοινωνικά στρώματα (που θέλουν ενεργή συμμετοχή στην πολιτική).

12 Οκτωβρίου 1962: ο Όθων φεύγει.

4. Εθνοσυνέλευση 1862-1864 (σελ 77-79)

Προκήρυξη εκλογών για Εθνοσυνέλευση που θα ψηφίσει νέο σύνταγμα (Νοε 1862)
 Αντιπρόσωποι από τοπικά ψηφοδέλτια χωρίς παρέμβαση κομμάτων (χρεοκοπία ξενικών)

Δύο παρατάξεις:
 •Πεδινοί
 •Ορεινοί

Πεδινοί, ηγέτης: Δημήτριος Βούλγαρης (υπονομευτής του κοινοβουλευτισμού)

Παρεμβαίνει στο στρατό (πραιτωριανοί)
 Εμποδίζεται από ομάδες και θεσμούς.

Οπαδοί:

- Διορισμένοι παράνομα σε δημόσιο και στρατό.
- Ανεργοί πτυχιούχοι
- Μικροκαλλιεργητές.

Ορεινοί (Δ. Γρίβας, Κ. Κανάρης) με στόχο την αντίσταση στους **πεδινούς**.

Υποστηρικτές: Μικροκαλλιεργητές, κτηνοτρόφοι, έμποροι, πλοιοκτήτες.

Ενεργή συμμετοχή λαού.

Εθνικόν Κομιτάτον (Επαμεινώνδας Δεληγιώργης)

- Ανάπτυξη κοινοβουλευτισμού
- Εκσυγχρονισμός
- Οικονομική ανάπτυξη
- Μεταρρυθμίσεις σε διοίκηση και στρατό
- Πολιτισμική εξάπλωση

Εκλεκτικοί:
 ετερόκλητη παράταξη

Μετριοπαθείς πολιτικοί, λόγιοι, αξιωματικοί.
 Μεσολαβεί και υποστηρίζει σταθερές κυβερνήσεις.

Κυβερνητική αστάθεια και εμφύλιος.

1864, νέο σύνταγμα.

Κατοχυρώνονται:

- Λαϊκή κυριαρχία
- Άμεση, μυστική, καθολική (άνδρες) ψηφοφορία (σφαιρίδιο)
- Ανεξαρτησία δικαιοσύνης
- Ελευθερία συνέρχεσθαι, συνεταιρίζεσθαι

Βασιλευομένη δημοκρατία
 αντί της
 συνταγματικής μοναρχίας

Συγκρότηση κομμάτων ή συνωμοσία, βιαιοπραγίες.

Κυβέρνηση από την κοινοβουλευτική πλειοψηφία. Αντίδραση Γεώργιου Α΄.
 ΔΕΝ ορίστηκε σαφώς ο Γεώργιος διορίζει κυβερνήσεις της αρεσκείας του.

1875: αρχή δεδηλωμένης (Χ. Τρικούπης)

Λύση στην πολιτική αστάθεια είναι ο δικομματισμός τύπου Αγγλίας.

Η αρχή δεδηλωμένης ανάγκαζε τα κόμματα μειοψηφίας να συνενωθούν.

Ο βασιλιάς αναγκάζεται να δεχθεί την άποψη Τρικούπη

 τομή στην πολιτική ιστορία.